

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (BMİHYK) 1994 yılında kurulmuştur. Yüksek Komiser ise söz konusu Ofisin başıdır. Esasen Ofis, BM Sekreteryasının bir parçasıdır. Ofisin tematik öncelikleri ise; uluslararası insan hakları mekanizmalarının güçlendirilmesi; eşitliğin geliştirilmesi ve ayrımcılıkla mücadele; yargı bağımsızlığıyla mücadele, hukuk devletinin güçlendirilmesi, demokratik alanın genişletilmesi ve çatışma, şiddet ve güvensizlik durumlarında erken uyarı ve insan haklarının korunmasıdır. Ayrıca Ofis, İnsan Hakları Konseyi dahil olmak üzere BM insan hakları mekanizmalarının çalışmalarını destekler.

BMİHYK Cenevre'de yerleşik bulunmaktadır. Yüksek Komiserin İdari Ofisi (*Executive Office*) ve Yüksek Komiser Yardımcılarına rapor veren çok sayıda birimin yanı sıra Yüksek Komiserlik esas itibarıyla dört ana birimden oluşmaktadır: 1. Araştırma ve Kalkınma Hakkı Birimi (RRDD), 2. İnsan Hakları Sözleşmeleri Birimi (HRTD), 3. Saha Operasyonları ve Teknik İşbirliği Birimi (FOTCD), 4. İnsan Hakları Konseyi ve Özel Prosedürler Birimi (HRCSPD). İlgili idari birimler, temel idari faaliyetlerin yanı sıra programlama, koordinasyon ve sivil toplumla ilişkiler dahil diğer tüm faaliyetlerden sorumludur. Yüksek Komiserliğin New York Ofisi ise, Komiseri New York'ta temsil eder ve insan hakları standartlarının New York'ta yerleşik organların ve ajansların çalışmalarına ve politika geliştirme süreçleri ve kamuyu aydınlatma inisiyatiflerine entegrasyonu için çalışmalar yürütür.

Ana hatlarıyla açıklanan anılan idari yapılanmasının yanı sıra, yıllar içinde BMİHYK, dünya çapında sahadaki varlığını da artırmıştır. İnsan haklarının teşviki ve korunmasında, ulusal kurumların ve sivil toplumun güçlendirilmesine yardımcı olarak, "BM Ülke Takımları" ve "BM Barış Misyonlarının" görevlerine insan hakları perspektifinin entegre edilmesinde rol oynayan BMİHYK'nın, yönetim merkezi dışındaki yerlerdeki mevcudiyeti önem taşımaktadır.

The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) was established in 1994. The High Commissioner heads the OHCHR. It is a part of the United Nations Secretariat. The thematic priorities of the OHCHR are strengthening international human rights mechanism; enhancing equality and countering discrimination; combating impunity and strengthening rule of law; widening the democratic sphere; and early warning and protection of human rights in situations of conflict, violence and insecurity. It also supports the work of the United Nations human rights mechanisms, including those of the Human Rights Council.

The OHCHR has its headquarters in Geneva. In addition to the Executive Office of the High Commissioner and a number of units that report to the Deputy High Commissioner, OHCHR has four major divisions: 1. The Research and Right to Development Division (RRDD), 2. The Human Rights Treaties Division (HRTD), 3. The Field Operations and Technical Cooperation Division (FOTCD), 4. The Human Rights Council and Special Procedures Division (HRCSPD). Dedicated sections of Executive Direction and Management are responsible for core administrative functions, programming, coordination and other functions, including relation to civil society. The New York Office of OHCHR represents the High Commissioner in New York and works for the effective integration of human rights standards into the work of the New York-based organs and agencies, policy development processes and public information initiatives.

Over the years, OHCHR has also increased its global presence in the field. The OHCHR, which promotes and protects human rights, provides support to regional offices and civil society and is instrumental in the integration of human rights to "UN Country Teams" and "UN Peace Missions" mandates, has presences away from Headquarters which are equally vital.

Dr. Ahmet ULUTAŞ

Esasen BMİHYK'nın, dünya çapında insan hakları alanında gerçekleştirdiği faaliyetlerin değişik görünüşleri bulunmaktadır. Şöyle ki, BMİHYK, sadece ülkelerdeki insan hakları durumunu izlemekle kalmamakta ayrıca BM üyesi ülkelerin ve diğer yükümlülük taşıyanların insan hakları sorunlarını çözmeleri için kapasite inşasına da yardım etmektedir. BMİHYK'nın sahadaki varlığının görünüm tarzları aşağıda sıralanmıştır:

Bunların başında “Ülke Ofisleri” ve “Müstakil Ofisler” gelmekte olup bunlar açılırken BMİHYK, insan haklarının teşviki ve korunmasına ilişkin görev tanımı konusunda ev sahibi ülke hükümetiyle görüşmeler yapar. Bu bağlamda, 2016 sonu itibarıyla, Bolivya, Kamboçya, Kolombiya, Guatemala, Guinea, Honduras, Moritanya, Meksika, İşgal Altındaki Filistin Bölgeleri (Müstakil Ofis), Kosova, Togo, Tunus, Uganda ve Yemen’de BMİHYK Ofisleri bulunmaktadır. Ülke

Ofislerinin faaliyetleri; izleme, kamusal raporlama, teknik yardım sağlama ve insan hakları sorunlarını çözmeye uzun vadeli ulusal kapasite geliştirmeyi kapsar.

Belirtildiği üzere BMİHYK, insan haklarının korunması ve teşviki alanında

çalışan bir BM organıdır. Bununla birlikte, diğer tüm BM aktörlerinin de operasyonlarında, insan haklarının korunmasında oynadıkları roller bulunmaktadır. Bu bakımdan BMİHYK, insan haklarını tüm BM Barış görevlerine entegre etmeyi hedeflemektedir. Buna göre BMİHYK, Afganistan, Burundi, Merkezi Afrika Cumhuriyeti, Fildişi Sahili, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Guinea-Bissau, Haiti, Irak, Liberya, Libya, Mali, Kosova, Somali, Güney Sudan ve Darfur’daki (Sudan) toplam 15 BM Barış Misyonunun insan hakları birimlerinde görev yapan 900 civarındaki ulusal ve uluslararası insan hakları görevlisi ve destek elemanına katkı sunmuş, destek sağlamıştır.

OHCHR addresses a broad range of human rights challenges worldwide. Not only does OHCHR monitor the human rights situation, but it also helps build the capacity of United Nations Member States and other duty-bearers to address human rights issues. The following are OHCHR’s field presences: “Country Offices” and “Stand-alone Offices”.

In establishing country offices and stand-alone offices, OHCHR negotiates with the host government a full mandate that includes both human rights protection and promotion. Since the end of 2016, OHCHR had offices in Bolivia, Cambodia, Colombia, Guatemala, Guinea, Honduras, Mauritania, Mexico, the Occupied Palestinian Territories (stand-alone offices), Kosovo (Serbia), Togo, Tunisia, Uganda and Yemen. Activities by country offices

include monitoring, public reporting, provision of technical assistance, and the development of long-term national capacities to address human rights issues.

OHCHR is a United Nations entity for the protection and promotion of human rights, but all UN actors have a role to play in protecting human rights in their operations. In this respect, OHCHR seeks to integrate human rights in all components of UN peace missions. Accordingly, OHCHR supported nearly 900 international and national human rights officers and support staff in 15 Human Rights Components of UN peace missions in Afghanistan, Burundi, Central African Republic, Côte d’Ivoire, Democratic Republic of the Congo, Guinea-Bissau, Haiti, Iraq, Liberia, Libya, Mali, Kosovo (Serbia), Somalia, South Sudan and Darfur (Sudan).

Dr. Ahmet ULUTAŞ

BMİHYK'nın 12 Bölgesel Ofisi/Merkezi bulunmaktadır. Söz konusu Bölgesel Ofisler/Merkezler şunlardır: Doğu Afrika için (Addis Ababa), Güney Afrika için (Pretoria), Batı Afrika için (Dakar), Merkezî Amerika için (Panama City), Güney Amerika için (Santiago, Şili), Avrupa için (Brüksel), Merkezi Asya için (Bişkek), Güneydoğu Asya için (Bangkok), Pasifik için (Suva) ve Ortadoğu ve Kuzey Afrika için (Beirut).

BMİHYK'nın ayrıca "Merkezi Afrika için İnsan Hakları ve Demokrasi Bölgesel Merkezi" Kamerun'da (Yaoundé) ve "Güney Batı Asya ve Arap Bölgesi Eğitim ve Dokümantasyon Merkezi" ise Katar'da (Doha) bulunmaktadır. Bölgesel Ofisler kendi bölgelerinde insan haklarının teşviki ve

korunmasında, Afrika Birliği gibi bölgesel teşkilatlarla birlikte çalışmak dahil çeşitli roller oynamaktadırlar.

İnsan Hakları Danışmanları ise BM Yerleşik Koordinatörlerinin talebi üzerine, BMİHYK tarafından BM Ülke

Takımlarını desteklemek üzere sahada görevlendirilen uzmanlardır. Danışmanlar, görev yaptıkları ülkelerdeki insan hakları durumunu izler, analiz eder ve BM Yerleşik Koordinatörleri ile BM Ülke Takımlarına, insan haklarının teşviki ve korunması amacıyla ulusal ve kurumsal kapasite inşasına veya güçlendirilmesine ilişkin genel stratejiler konusunda danışmanlık yaparlar. İnsan Hakları Danışmanları ayrıca, insan hakları standartlarının en iyi nasıl teşvik edileceği ve uygulanacağı konularında ulusal aktörlerle de (hükümetler ve sivil toplum) yakın ilişki kurarlar. BMİHYK'nın; Bangladeş, Çad, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, Honduras, Jamaika, Kenya, Madagaskar, Malavi, Maldivler, Moldova, Nijerya, Panama (UNDG-LAC), Papua

OHCHR has 12 regional offices/centres covering East Africa (Addis Ababa), Southern Africa (Pretoria), West Africa (Dakar) Central America (Panama City), South America (Santiago, Chile), Europe (Brussels), Central Asia (Bishkek), South East Asia (Bangkok), Pacific (Suva) and the Middle East and North Africa (Beirut).

OHCHR also has a Regional Centre for Human Rights and Democracy for Central Africa in Cameroon (Yaoundé) and a "Training and Documentation Centre for South West Asia" in Qatar (Doha). Regional Offices have a crucial role to play in promoting and protecting human rights in countries of their region, including by working with

regional bodies, such as the African Union.

Human Rights Advisors are experts deployed by OHCHR to the field to support UN country Teams following the request of UN Resident Coordinators.

They follow up and

analyse the human rights situation in the country in which they serve and advise the UN Resident Coordinator and the UN Country Team as a whole on strategies to build or strengthen nations' capacities and institutions in promoting and protecting human rights. They also engage with national actors (governments and civil society) on how to best promote and implement human rights standards. OHCHR has 28 Advisers in Bangladesh, Chad, Dominican Republic, Jamaica, Kenya, Madagascar, Malawi, Maldives, Moldova, Nigeria, Panama (UNDG-LAC), Ecuador, Honduras, Papua New Guinea, Paraguay, Philippines, Russia, Rwanda, Sierra Leone, Southern Caucasus (Tbilisi), Sri Lanka, Tajikistan, Tanzania, Timor

Yeni Guinea, Paraguay, Filipinler, Rusya Federasyonu, Ruanda, Sierra Leone, Güney Kafkaslar (Tiflis), Sri Lanka, Tacikistan, Tanzanya, Timor Leste, Tayland (UNDG Asya-Pasifik, Bangkok), Ukrayna, ve Zambiya'nın yanı sıra Sırbistan ve Makedonya'daki iki ulusal danışmanla birlikte toplam 28 danışmanı bulunmaktadır.

Öte yandan, yine BMİHYK bünyesinde bulunan "Hızlı Yanıt Verme Birimi", personelini süratle sahaya sürerek BMİHYK'nın alandaki çalışmalarını destekler. Birim, insan hakları ve insani acil durumlarda süratle görevlendirilebilecek bir iç nöbetçi personel listesini yönetir ve BMİHYK'nın sahadaki ofislerine ilave kapasite sağlayabilir. Üye devletlerin talebi üzerine BMİHYK, sıklıkla ciddi insan hakları ihlalleri ve suiistimalleri iddialarını araştıran araştırma (*fact-finding*) misyonları ve soruşturma komisyonları yürütür veya destekler. Hızlı Yanıt Verme Birimi yakın dönemde, İnsan Hakları Konseyi tarafından görevlendirilen İşgal Altındaki Filistin Bölgeleri, Kuzey Kore ve Suriye (2011'den bu yana devam eden) hakkındaki araştırma misyonları veya soruşturma komisyonlarının oluşturulmasını yürütmüş veya koordine etmiştir.

Genel Sekreter tarafından görevlendirilen Merkezi Afrika Cumhuriyeti Hakkındaki Soruşturma Komisyonu ve İnsan Hakları Konseyi tarafından görevlendirilen BMİHYK'nın Sri Lanka Araştırmaları buna örnek olarak gösterilebilir. BMİHYK'nın Irak Misyonunda olduğu gibi, Gazze ve Eritre hakkında da tamamı İnsan Hakları Konseyi tarafından görevlendirilmiş olan soruşturma komisyonları oluşturulmuştur. Hızlı Yanıt Verme Birimi ayrıca, Lübnan'da yerleşik bir insan hakları izleme takımı oluşturmuş ve Mali, Merkezi Afrika Cumhuriyeti ve Ukrayna'ya araştırma takımları göndermiştir. Bunun yanı sıra BMİHYK personeli, Filipinler, Myanmar ve Lübnan'da insani krizlere yanıt vermek üzere görevlendirilmişlerdir.

Leste, Thailand (UNDG Asia-Pacific, Bangkok), Ukraine, and Zambia, as well as two national Advisers in Serbia and Macedonia.

OHCHR's "Rapid Response Unit" supports the work of OHCHR by swiftly deploying personnel to the field. The Unit manages an internal roster of staff who can be rapidly deployed in human rights and humanitarian emergencies, and can provide surge capacity to OHCHR field offices. At the request of Member States, OHCHR often conducts or supports fact-finding missions and commissions of inquiry that investigate serious allegations of human rights violations and abuses. The Rapid Response Unit has, in recent times, conducted or coordinated the establishment of fact-finding missions or commissions of inquiry mandated by the Human Rights Council on the Occupied Palestinian Territories, Democratic People's Republic of Korea and Syria (on-going since 2011).

The Commission of Inquiry on Central African Republic, mandated by the Secretary General, and the OHCHR Investigations on Sri Lanka, mandated by the HRC can be cited as such examples. Commissions of Inquiry on Gaza and Eritrea are also established, as is an OHCHR Mission to Iraq, all mandated by the HRC. Additionally, the Rapid Response Unit has established a human rights monitoring team based in Lebanon and sent fact-finding teams to Mali, Central African Republic and Ukraine. In response to humanitarian crises OHCHR staff have been deployed to the Philippines, Myanmar and Lebanon.